

til gode, hvad man vistnok ogsaa kunde undvære. I det nævnte Lovforslag om en Jærnbane mellem Lyngby og Vedbæk har man allerede et Eksempel paa, at man næppe absolut vil kunne fastholde den Hovedregel, der findes i § 3, om Maaden, hvorpaa Ekspropriationsudgifterne skulle afholdes, men der er selvfølgelig intet til Hinder for, naar man er enig om de almindelige Hovedregler for Jærnbaneanlæg, at der ikke bestomindremegget vel vil kunne knyttes særegne Betingelser til den ene eller anden Banelinie, som man bliver enig om at opføre i Lovforslagets § 1. Jeg skal endelig nævne et Punkt, som ligeledes er forbeholdt til nærmere Forhandling, men som allerede er drøftet i Udvalget, og hvorom der vistnok, inden Loven endelig gaar fra Rigsdagen, maa tages endelig Beslutning, og det er Spørgsmaalet om Fordeelingen af de meget betydelige Arbejder, som Lovforslaget i det hele omfatter. Vi erkende, at det maa være mindre rigtigt paa en Gang at kaste en saa stor Mængde Arbejde ud paa Markedet, som Tilfældet vilde være, dersom ikke alene disse Jærnbaneanlæg bleve satte i Gang, men tillige en hel Del andre, som jeg forudsætter med Nødvendighed maa gaa Haand i Haand med disse, nemlig forskellige Statsbaneanlæg. Der vil da blive Spørgsmaal om Jærnbaneanlæg i et saa stort Omfang, at det vistnok paa en mindre heldig Maade vil beslaglægge Arbejdskraften her i Landet for en Tid. Vi ere derfor forberedte paa at tage det Spørgsmaal under nærmere Overvejelse, hvorledes det maatte kunne lykkes at fordele Arbejdet over en længere Aarrække, saa at denne Ulempe kan undgaa, og i det hele taget den Byrde, baade finansielt og arbejdsomtæssigt, som hele dette Lovforslag vil medføre, kan fordeles over denne længere Aarrække. Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til dette høje Rungs eller til hele Rigsdagens og den høje Regerings Velvilje.

Judenrigsministeren (Jagerslev):

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne begyndte med at omtale Vejsvesenet og de Tilskud, der nu ske til Vejsvesenet fra Amtet, og nævnte tillige, at vi i sin Tid jo havde Stats-Chauffeur eller kongelige Veje; de gik i 1867 over til Amtet, og Staten frigjorde sig altsaa for Bidrag til disse Veje. Jeg nævner dette, fordi den ærede Taler udtalte, at Udgifterne til Vejsvesenet hvilede udelukkende, eller omtrent udelukkende, paa Hartkornet. Den ærede Taler vil jo imidlertid vide, for det første,

at Amtsfonden hviler ikke alene paa Hartkornet, men har ogsaa nogen Indtægt af Formue- og Beslighedsafgiften i Kommunen; men dertil kommer, at Kbstæderne jo ogsaa yde et vist Bidrag, netop til Vejsvesenet (Bøjssen: Efter Hartkornet!) ja, ja! men ved Hartkornet forstaar man jo dog i Almindelighed udelukkende Jorden paa Landet. Jeg vil imidlertid indrømme, at Indtægten kommer væsentlig paa den Maade. Jeg vil dernæst erkende, at det med Tøje kan siges, at Nutidens og Fremtidens Hovedforbindelser komme til at gaa ad Jærnbanen, og at denne altsaa vil komme til at afløse, i alt Fald Hovedlandevejene — det er jo alt sket i mange Tilfælde, og det vil jo heller ikke være ubekendt, at Amtsvæjsvesenet har faaet nedsat sine Vedligeholdelsesudgifter til Vejsvesenet, hvor der er kommet Jærnbaner. Jeg vilde være i Stand til at nævne Eksempler paa, at det er sket i ikke ringe Omfang, saaledes at det har været ret søleligt til Gunst for Amtets Vedligeholdelsesudgifter. Det er jo ogsaa noget, som følger af sig selv, at naar Landboerne kunne benytte Jærnbanen ved Transporten af Produkter og Personer, saa vil Jærdførelsen paa Landevejene ogsaa blive mindre og som Følge deraf ogsaa Udgifterne til Vedligeholdelsen af Vejene. — Dette Lovforslag er jo en videre og noget ændret Udførelse af den Tanke, som fremkom i Fjor fra Regeringens Side i Forslag om Meddelelse af Koncession paa private Jærnbaneanlæg. Man ønskede den Gang at faa almindelige Regler for Meddelelse af saadanne Koncessioner, men dette vilde Tinget ikke gaa ind paa, det vil sige, det ændrede Lovforslaget paa en saadan Maade, at jeg ikke fandt, man kunde være tjent dermed. Jeg vil tillade mig at bemærke, at jeg allerede ved Behandlingen af det nævnte Lovforslag i Fjor udtalte, at der ikke fra Regeringens Side vilde være noget i Vejen for, at Rigsdagen tillige tog Bestemmelsen om de Jærnbanelinier, der skulde bevilges; men at jeg dog ikke ønskede — og jeg ønsker det fremdeles heller ikke — at se dem optagne i selve Lovforslaget; jeg tror, det var bedre at gøre det paa anden Maade. Dette Forbehold vil jeg tillade mig at tage. Paa den anden Side kunde det jo ganske vist gøres, naar man kunde enes om, hvilken Betydning det skal have, men Enighed derom er ganske nødvendig. Dette Forslag, om hvilket den ærede Ordfører bemærkede, at der i alt Fald paa flere Punkter kunde forudsættes Enighed om det med Regeringen, har dog forskellige Mangler. Hvad Enigheden angaar, da vil det være bekendt, at denne Enighed er tilvejebragt ved Konference